

Notes

Una petita correcció teològica del censor a *El Nadal de la cançó*, de Mn. Camil Geis, i una esmena actual d'una errada tipogràfica

172

Jesús Alturo i Perucho

La comunicació humana obeeix a un procés no fàcil de concloure amb èxit, que passa per diferents fases, sobre la problemàtica de cadascuna de les quals ja he tractat en alguna altra ocasió¹. I, recentment, en aquestes mateixes pàgines, m'he ocupat també d'un exemple en què la intervenció del censor va comportar un canvi substancial en el text finalment presentat als lectors². Però no era aquell, certament, un cas aïllat. La censura sempre ha intervingut de manera ben directa en la redacció última dels missatges enviats als receptors. I aquesta intervenció no sempre ha estat negativa, particularment en el cas de la censura eclesiàstica. I és que l'alt nivell cultural delsensors eclesiàstics millorava, manta vegada, el resultat final; no debades aquells eren conscients que prestaven un servei a l'Església en compliment de les disposicions del dret canònic i, per això, ho feien, en general, amb la millor bona voluntat i aplicació de coneixements.

En el cas que ara presento tant el crític com l'autor examinat eren dues figures intel·lectuals preeminents, de gran relleu, car es tractava de revisar una adaptació poètica i musical del *Nadal de la cançó*, obra deguda a l'excel·lent poeta i músic Mn. Camil Geis i Parrague-

ras, visada per Mn. Jaume Barrera i Escudero, il·lustre catedràtic del Seminari Conciliar de Barcelona i notable i ponderat crític literari i censor eclesiàstic.³

Com que la publicació, unes escenes de Nadal per a teatre infantil nascudes de l'activitat catequètica duta a terme per Mn. Geis a la parròquia de Sant

1 Vegeu, per exemple, la meua ponència "Los mensajes del libro", a les *Primeras Jornadas de Ciencias y Técnicas Historiográficas*, publicada al "Boletín de la Sociedad Española de Ciencias y Técnicas Historiográficas. Codicología", núm. 1 (2003), p. 27-40.

2 Vegeu "La intervenció del censor en la versió definitiva del poemari *Lliris blaus* de Mn. Josep Cardona i Agut", *Arraona*, 30 (2006), p. 198-203. Per cert, que Mn. Cardona també actuà diverses vegades com a censor de la Cúria de Barcelona i en algunes ocasions revisà obres de Mn. C. Geis. Així, el 24 de juliol de 1931 donà el seu *nihil obstat* al *Llibre de belades* després de la instància presentada per J. Costa i Deu, director de la Biblioteca Sabadellenca; el 14 de gener de 1933 féu el mateix amb l'obra *Glosses de pietat*, que havia de publicar també la Biblioteca Sabadellenca, i el 21 de maig de 1933 opinà igualment d'*El vell filòsop i el modern poeta*. Val a dir que fa la impressió que Mn. Josep Cardona no sembla posar gaire interès en l'activitat censora, atès que, en tots els casos ara reportats, es limita a especificar un simple *nihil obstat*, sense cap altre comentari.

3 Sobre aquest personatge i la seva activitat cultural i literària confio de poder oferir aviat el meu estudi *El Dr. Jaume Barrera i Escudero, crític literari i censor de llibres* (en curs de publicació).

Seu 65-23

El Nadal de la Cançó

POEMA - GLOSSARI DE CANÇONS POPULARS
PER A L'ESCENA INFANTIL

Adaptació, glosses i harmonitzacions de

Mn. CAMIL GEIS

AMB LLICÈNCIA ECLESIASTICA

Hom pot adquirir la música
d'aquesta obra, a totes les
llibreries, al preu de dues
:: pessetes cinquanta ::

BARCELONA, 1934

LLIBRERIA I TIPOGRAFIA CATÒLICA, S. A.

Carrer del Pi, 5

Figura 1. Portada de El Nadal de la cançó. (Arxiu Històric de Sabadell. Biblioteca).

173

Feliu de Sabadell, d'on era beneficiat i organista des de 1929, l'havia de fer la "Llibreria i Tipografia Catòlica, SA", tot el procés començà amb la instàn-

cia que el seu editor, Mn. Ramon Canals, adreçà al vicari general de la diòcesi de Barcelona, Dr. Joan Flaquer, en aquests termes:

Muy Ilustre Señor:

El infrascripto Editor, librería Pontificia,
de esta ciudad a V. E. atentamente expone;
Que habiendo impreso el opusculo ti-
tulado "El Nadal de la Campa" (adaptació, glo-
ras i harmonitzacions de Mosen Camil Geis), se
digne nombrar Censor para la debida revisión
del mismo.

Gracia que espera alcanzar del venera-
ble cto de V. E. cuya vida guarde Dios mun-
chos años.

Barcelona, 21 de Noviembre de 1934

Ramon Canals, Editor

M. Ilte. Sr. Vicario General del Obispado

“Muy Ilustre Señor:

El infrascrito Editor y librero Pontificio de esta ciudad a V. E. atentamente expone:
Que debiendo imprimir el opusculo titulado “El Nadal de la Cançó” (adaptació, glossas i harmonitzacions de Mossen Camil Geis), se digne nombrar Censor para la debida revision del mismo.

Gracia que espera alcanzar del reconocido celo de V. E. cuya vida guarde Dios muchos años.

Barcelona, 21 de Noviembre a 1934.

Ramon Canals, Pbro.

M. Ilstre. Sr. Vicario General del Obispado”.

El mateix dia, el susdit vicari general passà la censura a Mn. Jaume Barrera i aquest, l'endemà mateix, emeté l'informe següent:

“Muy Ilustre Señor:

El arreglo literario y adaptaci6n escénica *El Nadal de la Cançó* nada contiene menos conforme con la moral y dogma cat6licos. Para mayor propiedad Teol6gica, el final de la p. 5, que dice: *quin mal vols que et faci Déu- que home s'ha volgut tornar*, sic corrigatur:

Quin mal vols que et faci Déu
qui, fet home, ve a salvar
a nosaltres, poble seu.

Si Dios se hubiera *vuelto* hombre (*home s'ha volgut tornar*) habria perdido la esencia divina.

Tal es mi modesto parecer, salvo siempre el mejor y más autorizado de V. S., cuya vida guarde Dios muchos años.

Jaime Barrera, pbro.

Barcelona, 22 de noviembre de 1934”.

L'encertada observació del Dr. Barrera, com no podia ésser altrament, fou feta pròpia per l'autoritat eclesiàstica, que concedí el mateix dia la seva autorització, però matisant que “deberá, empero, hacerse la enmienda que señala el censor”, tal com féu, lògicament, Mn. Geis, que la incorporà al seu opuscle, per bé que en la publicació s'introduí un petit error tipogràfic, que cal corregir: on diu “*qui, fet home, va a salvar*”⁴ s'ha d'esmenar “*quí, fet home, ve a salvar*”.

Vet aquí, doncs, una prova més de l'alt nivell cultural i pregon coneixement teològic d'alguns cen-

sors, tan dignament representats aquí per Mn. Barrera, a qui no solia passar-li per malla el mínim detall, i de la intel·ligència de no pocs censurats, que, molt assenyadament, no posaven cap objecció a millorar la seva obra ja fos des del punt de vista doctrinal — com en aquesta circumstància veiem fer a Mn. Geis —, ja fos des del punt de vista literari, com hom podrà constatar en altres casos. ●

continua en les pàgines següents ●

4 Vegeu *El Nadal de la cançó, poema-glossari de cançons populars per a l'escena infantil*. Adaptació, glosses i harmonitzacions de Mn. Camil GEIS, amb llicència eclesiàstica, Barcelona 1934. Llibreria i Tipografia Catòlica, S. A., carrer del Pi, 5, p. 12. Agraïixo als bons amics Gisela Figueras i Manuel Checa Martínez, erudits i bibliòfils, que m'hagin facilitat una còpia d'aquesta obra de Mn. Geis, de tan mal trobar a les nostres biblioteques.

5 Espero donar més dades que corroborin aquesta afirmació en el meu llibre *Antologia dels dictàmens dels censors de la Cúria de Barcelona* (en curs de publicació), d'on extrec totes les dades presentades en aquesta nota.

Barcelona, 21 de Novembre de 1934.

Por presentada la anterior instancia, con la obra de que se trata pasa a la censura de / P. D. Jaime Barrera, C. S. Lo acordé y firma Su Emin. Révma. ; de que certifico.

* Manuel, Obispo de Barcelona

El Obispo Manuel
Manuel Barrera

Por mandato de S. S. I. el Obispo, mi Señor.
Dr. Ramón Baneells Serra
Canciller-Secretario.

Muy Ilustre Señor :

El arreglo literario y adaptación escénica El Nadal de la Cançó nada contiene menos conforme con la moral y dogmas católicos.

Para mayor propiedad filológica, el final de la p. 5, que dice : quim mal vols que et faci Déu - que home s'ha volgut tornar, sic corrigatur :

quim mal vols que et faci Déu
qui, fet home, ve a salvar
a nosaltres, pobles seu.

Si Dios se hubiera vuelto hombre (hombre s'ha

volunt tornar) habría perdido la esencia divina.

Tal es mi modesto parecer, salvo siempre el mejor y más autorizado de V. S., cuyo vide guarde Dios muchos años.

Jaime Berens, plno.

Barcelona, 22 de noviembre de 1934.

Comunicación al informante

177

Barcelona, 22 de Noviembre de 1934.

Vista la precedente instancia y el informe del Censor, autorizamos para que pueda publicarse el opúsculo de que se trata, debiendo hacer constar en el mismo la licencia eclesial, y entregar en Nuestra Cancillería dos ejemplares firmados por el Censor. Deberá, empeso, hacerse la inserción que señala el límite.

Lo acordó y firmó Su Excia. Ilma.; de que certifica.

+ Manuel Obispo de Barcelona

Ramón Basells Serra
Manuel Haques

Por mandato de S. S. I. el Obispo, mi Señor.
Dr. Ramón Basells Serra
Canciller-Secretario.